

v evropské politice (3. 4. - 9. 4. 2017)

Událost týdne:

3. dubna došlo k teroristickému útoku na metro v ruském Petrohradu, když vybuchl jeden z jeho vagónů v centru města. Útok si vyžádal 14 obětí, včetně atentátníka, a kolem 50 zraněných. Hlavním podezřelým je rodák z Kyrgyzstánu s ruským občanstvím Akbaržon Džalilov, kterému pravděpodobně explodovala bomba v batohu na zádech. Džalilov měl zanechat ještě druhou nálož v jiné stanici, tu však zlikvidovali policisté. Vyšetřovatelé prověřují informaci, podle níž absolvoval útočník výcvik u teroristické organizace Islámský stát. K útoku došlo jen krátce před setkáním ruského prezidenta Vladimira Putina s jeho běloruským protějškem Alexandrem Lukašenkem v Petrohradě, během níž došlo podle obou politiků k opětovnému narovnání rusko-běloruských vztahů.

3. dubna informoval Zpravodajský web Českého rozhlasu, že Velká Británie striktně odmítá vyjednávat v rámci jednání o brexitu o postavení Gibraltarů, který si dlouhodobě nárokuje Španělsko. Většina obyvatel britské enklávy se přitom v loňském referendu vyslovila pro setrvání v EU.

3. dubna informovala polská prokuratura, že na základě analýzy nových poznatků a exhumace těl obětí obvinila dva ruské letové dispečery a třetí osobu, která byla také přítomna v ruské kontrolní věži smolenského letiště, že úmyslně přispěli k pádu letounu, v němž v roce 2010 zahynulo 96 lidí včetně tehdejšího polského prezidenta Lecha Kaczyňského. Rusko obvinění rezolutně popírá a katastrofu i nadále připisuje chybám pilotů a špatnému počasí.

4. dubna schválil maďarský parlament ve zrychleném řízení kontroverzní zákon o zpřísnění podmínek pro působení zahraničních škol v Maďarsku. Jedná se například o povinnost mít univerzitní areál v zemi původu či disponovat bilaterální dohodou mezi Maďarskem a příslušnou zemí. Kritici tvrdí, že zákon míří proti Středoevropské univerzitě (CEU) v Budapešti, jejímž zakladatelem je americký filantrop maďarského původu a oponent premiéra Viktora Orbána George Soros. Proti novele se staví tisíce maďarských a zahraničních studentů, vědců i výukových organizací.

7. dubna oznámilo ruské ministerstvo obrany, že o půlnoci pozastaví horkou linku s americkým Pentagonem, která sloužila k prevenci kolizí vojenských letadel nad Sýrií. Rusko tak reagovalo na útok USA na základnu syrské armády poblíž Homsu, z níž dle USA útočil o několik dní dříve režim syrského prezidenta Bašára Asada chemickými zbraněmi na syrské město Chán Šajchún. Podle Ruska však neútočil syrský režim a považuje proto americkou ofenzivu za porušení mezinárodního práva. Podle Velké Británie zodpovídá naopak Rusko jako stoupenec Asadova režimu za smrt syrských civilistů. Britský ministr zahraničí Boris Johnson dokonce zrušil v reakci na situaci návštěvu Moskvy.

7. dubna došlo k teroristickému útoku ve švédském Stockholmu, když útočník najel kradeným nákladním vozidlem do davu lidí a prorazil průčelí obchodního domu v centru města. Útok si vyžádal nejméně 4 mrtvé a 15 zraněných. Policie z útoku podezřívá Uzbeka, kterého následně zatkla a jenž má sympatizovat s teroristickou organizací Islámský stát.

7. dubna začaly platit přísnější kontroly pro občany EU na hranicích schengenského prostoru, spočívající především v důkladném prověření dokladů lidí překračujících hranice Schengenu.

Telegraficky

- Dne 3. dubna informoval server Euroskop.cz, že podle španělského ministra zahraničí Alfonsa Dastise Španělsko sice nesouhlasí s odtržením Skotska od Velké Británie, nebude ale vetovat jeho případnou snahu vstoupit do EU v případě, že se Skotsko od Británie nakonec oddělí.
- Dne 6. dubna schválil Evropský parlament bezvízový styk pro ukrajinské občany při krátkodobých cestách do schengenského prostoru. Vízová liberalizace má platit od léta.
- Dne 6. dubna informoval server Euroskop.cz, že předseda Evropské komise Jeane-Claude Juncker zamítl žádost Rakouska o výjimku z programu na přerozdělování uprchlíků z Řecka a Itálie.
- Dne 8. dubna dostala separatistická organizace Baskicko a jeho svoboda (ETA) svému slibu „totálního odzbrojení“ a předala francouzské policii seznam úkrytů svých zbraní na jihozápadě Francie.

